

Sygn. akt V U 508/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Romuald Kompanowski

Protokolant p.o. stażysty Patrycja Kinder

po rozpoznaniu w dniu 08 grudnia 2017 r. w Kaliszu

odwołania M. A. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 5 kwietnia 2017 r. znak (...)

w sprawie M. A. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o umorzenie należności

Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 5 kwietnia 2017 r. znak (...) w ten sposób, że umarza odwołującym M. A. (1) należności z tytułu:

- składek na ubezpieczenia społeczne za okres wrzesień 2006 r. – luty 2009 r. w łącznej kwocie 25 241,20 zł,

- składek na ubezpieczenie zdrowotne za wrzesień 2006 r. – luty 2009 r. w łącznej kwocie 9 894,01 zł,

- składek na Fundusz Pracy w łącznej kwocie 2 062,20 zł.

UZASADNIENIE

Decyzją z 5 kwietnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił ubezpieczonemu M. A. (1) umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne oraz Fundusz Pracy za wskazane w decyzji okresy.

W odwołaniu od tej decyzji M. A. (1) wniósł o jej zmianę wskazując na uregulowanie zaległych składek z tym, że płatność ostatniej należności wynikającej z zawartego wcześniej układu ratalnego nastąpiła z jednodniowym opóźnieniem z uwagi na wyjazd służbowy odwołującego i nagłe zachorowanie żony odwołującego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał argumentację zawartą w uzasadnieniu decyzji i wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony M. A. (1) 22 sierpnia 2013 r. zwrócił się do organu rentowego z wnioskiem o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie ustawy

abolicyjnej z dnia 19 listopada 2012 r. Organ rentowy w decyzji z 5 czerwca 2014 r. w punkcie pierwszym określił, że według stanu na 22 sierpnia 2013 r. umorzeniu podlegają należności z tytułu składek na: a) na ubezpieczenia społeczne - za okres od września 2006 r. do lutego 2009 r. w łącznej kwocie 25 241,20 zł, b) na ubezpieczenie zdrowotne – za ten sam okres w łącznej kwocie 9 894,01 zł, c) na Fundusz Pracy - za ten sam okres w łącznej kwocie 2 062,20 zł. W punkcie drugim decyzji organ rentowy wskazał, że warunkiem umorzenia wymienionych należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Organ wskazał ponadto, że należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999 r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. W uzasadnieniu decyzji zawarte zostało stwierdzenie, że wydanie decyzji o umorzeniu lub odmowie umorzenia uzależnione będzie od spełnienia warunków wymienionych w punkcie drugim decyzji. Ubezpieczonemu decyzję doręczono 9 czerwca 2014 r.

Umową z 8 czerwca 2014 r. zawarty został układ ratalny obejmujący należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okres sierpień 2009 – luty 2010. W treści układu zawartego w trybie art. 29 ust.1 i 1a ustawy z 13 listopada 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych zawarte zostały postanowienia o rozwiązaniu umowy m.in. gdy dłużnik nie opłacił należności objętej układem w terminie płatności ostatniej raty wynikającej z harmonogramu spłaty. Dołączony do układu harmonogram spłat wskazywał termin płatności ostatniej raty na 20 lutego 2017 r. Była to należność z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za luty 2010 r. Odwołujący zapłacił w terminie wynikającym z harmonogramu spłat wcześniejsze raty.

/bezsporne/

Rata, której termin płatności w harmonogramie określono na 20 lutego 2017 r. została zapłacona 21 lutego 2017 r. Sytuacja taka pozostawała w związku z wyjazdem odwołującego w celach związanych wykonywaniem usług poza miejscowość stałego zamieszkania i chorobą żony odwołującego, która za odwołującego wykonywała szereg czynności pozostających w związku z prowadzoną przez niego działalnością w tym regulowanie należności. Płatność mogła nastąpić bez wychodzenia z domu gdyż odwołujący posiada konto internetowe a żona odwołującego ma dostęp do konta. Choroba żony odwołującego miała nagły przebieg, połączona była ze stanami głębokiego osłabienia na tle nieprawidłowo funkcjonującego układu pokarmowego. To uniemożliwiło 20 lutego 2017 r. wykonanie za pośrednictwem konta internetowego złożenie dyspozycji w banku.

dowód: zeznania świadka M. A. (2), zeznania odwołującego.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie była kwestia oceny, czy w stanie faktycznym sprawy istnieją podstawy do umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne. Wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność – zwanej dalej ustawą abolicyjną – na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Wniosek taki może złożyć osoba, która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8, tj. decyzji ZUS określającej warunki umorzenia (art. 1 ust. 1 pkt 1) oraz inna osoba niż wymieniona w pkt 1 (art. 1 ust. 1 pkt 2), tj. osoba nadal prowadząca działalność. W ustępie 6 art. 1 ustawy abolicyjnej wskazano, iż umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych a także kosztów egzekucyjnych naliczonych

przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Jak stanowi ustęp 7 art. 1 ustawy abolicyjnej, umorzeniu podlegają również należności, o których mowa w ust. 1 i 6, które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zostały rozłożone na raty i nie zostały opłacone do dnia złożenia wniosku o umorzenie. Należności te podlegają wyłączeniu z umowy o rozłożeniu należności z tytułu składek na raty. Warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po opłaceniu pozostałych należności objętych umową.

Jeśli natomiast chodzi o procedurę umarzania należności objętych zakresem przedmiotowym ustawy, to ustawa abolicyjna wyraźnie przewiduje dwa postępowania prowadzone przez ZUS, które kończą się wydaniem merytorycznej decyzji, a mianowicie postępowanie w sprawie określenia warunków umorzenia należności oraz postępowanie w sprawie umorzenia należności.

Przepis ustępu 8 art. 1 ustawy abolicyjnej stanowi, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Odwołanie do ustępu 1 i 6 nakazuje przyjąć, że decyzja określająca warunki umorzenia ustala także: po pierwsze - kwoty nieopłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za okres od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. wraz z należnymi od nich odsetkami za zwłokę, opłatami prolongacyjnymi, kosztami upomnienia, opłatami dodatkowymi i kosztami egzekucyjnymi naliczonymi przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego, po drugie - kwoty nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres wraz z należnymi od nich odsetkami za zwłokę, opłatami prolongacyjnymi, kosztami upomnienia, opłatami dodatkowymi i kosztami egzekucyjnymi naliczonymi przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - jak stanowi ust. 10 omawianego przepisu - jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8 (ust. 11). W przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu (ust. 12).

Mając na względzie wyżej przytoczone przepisy, należy wskazać, że decyzję o umorzeniu należności wydaje się po spłacie niepodlegających umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8, bądź - w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności - po ich opłaceniu. Z kolei decyzję o odmowie umorzenia należności wydaje się, jeśli w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 nie zostaną spłacone albo - w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności - nie zostaną one opłacone zgodnie z ustalonymi warunkami.

Mając na uwadze powyższe regulacje należy wskazać na pełną orientację odwołującego co do kwot podlegających spłacie, obowiązujących terminów tych płatności i konieczności zapłaty kwoty ostatniej raty w terminie płatności raty jako warunek zachowania układu ratalnego. Jednocześnie zauważyć należało, że płatność ostatniej raty nastąpiła w terminie obowiązywania układu ratalnego. Jak wynika bowiem z postanowienia zawartego w § 7 ust. 2 układu, rozwiązanie układu w przypadku płatności ostatniej raty po terminie wynikającym z harmonogramu prowadziło do rozwiązania umowy następnego dnia następującym po dniu wystąpienia przesłanki. W analizowanym przypadku rozwiązanie umowy nastąpiło 21 lutego 2017 r. i przypadało - zgodnie z ogólną zasadą upływu terminów z końcem dnia – na koniec tego dnia. Zatem płatność ostatniej raty nastąpiła w terminie obowiązywania układu ratalnego. Już chociażby z tej przyczyny odwołanie prowadziło do zmiany zaskarżonej decyzji w kierunku ujętym w sentencji wyroku.

Niezależnie do powyższego w ocenie sądu zachodzą warunki do przywrócenia odwołującemu terminu do opłacenia składek w rozłożonych na raty w układzie ratalnym. Nie chodzi w tym przypadku o przywrócenie terminu 12-o miesięcznego o jakim jest mowa w ustawie abolicyjnej. Ten termin nie podlega bowiem przywróceniu albowiem ustawodawca takiej możliwości w ustawie nie przewidział. Brak takiego uregulowania w ustawie abolicyjnej nie zamyka drogi do przywrócenia terminu jeżeli organ rentowy w umowie z dłużnikiem określił inne terminy płatności niż termin 12 miesięcy liczony od daty prawomocności decyzji określającej warunki umorzenia. Zastosowanie mają w takiej sytuacji ogólne przepisy zawarte w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych regulujące możliwość przywracania terminów do opłacania składek wynikających z zawartych z ubezpieczonymi płatnikami układów ratalnych. W niniejszej sytuacji zachodzą wszelkie podstawy aby uchybiony termin płatności ostatniej raty z układu ratalnego został odwołującemu przywrócony. Wystąpiła bowiem szczególna sytuacja jakim było nagle zachorowanie żony odwołującego regulującej w imieniu odwołującego szereg należności. Ta choroba była bezpośrednią przyczyną jednodniowej zwłoki w płatności kwoty. To oraz faktyczne uregulowanie należności następnego dnia przypadającego po umówionym terminie płatności sprawiające po stronie funduszy publicznych brak wymiernych niegodności związanych z brakiem wpływu do tego funduszu środków sprawić musiał o uznaniu podstaw do przywróceniu odwołującemu terminu do uiszczenia kwoty ostatniej raty wynoszącej dokładnie 138,12 zł

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.